



# ព្រះរាជាណាចក្រ កម្ពុជា

ព្រះមហាក្សត្រ

សមគ្រែទំនាក់ទំនង សមគ្រែទំនាក់ទំនង សកលមហាស៊ីអ៊ិនាយក



ธรรมอินเทรนด์

Dhammaintrend ร่วมเผยแพร่และแบ่งปันเป็นธรรมทาน

## គ្មានអ្នក

សមាគមដៃពរល្អានសង្គរ

សមាគមដៃពរសំណើរាយ សកម្មាសំបុរាណយក

## ISBN

ឬមីភ័គំទី ១ ភ្នែកិរាយន ២៥៥៦ ចំណែក ៣០,០០០ តំបន់  
ថែរីក្រា

សមាគមពេនវាទុ

ព្រះពេបិយធមូនុ

កងបរណាចិករាយ

ព្រះពេរាយក្រុធផុទិនិ

រត.តុខ្លាវ៉ែ លោយមុន

បរណាចិករាយសរុបគេទាត់រាយ

គីរិទិនិកុ (ខាងរបស់គីរិទិនិ ឈឺផែល)

ផ្សាយកិច្ច

រាយបាលព្រហ្មសមាគមដៃពរសំណើរាយ សកម្មាសំបុរាណយក

ឬមីភ័គំសំណើរាយ សកម្មាសំបុរាណយក

ឬមីភ័គំ បិយធមូនុកិរិយាធិនិ ចំណែក (មហាឝន)

## គំណែា

នប្បពេត់ជោព្រះគុណសមាគមដៃពរសំណើរាយ សកម្មាសំបុរាណយក  
សាលសំណើរាយ និងពរនមេីវិនិ ៩៩៣ ពុតាកម  
២៥៥៦ និងគីរិទិនិរាយ និងចំណែក ពុតាកម  
ឬមីវិនិ ៩៩៣ ពុតាកម ២៥៥៦ ដើមីពុទិសាសនិកនិងសាស្ត្រុន  
នានាពាយគាយការព្រះគុណពីំជាជានៗការណ៍ និងការសំណើរាយ  
គិតតែដើមីនៃការរាយ និងបុគ្គលិក និងពុទិសាសនិកនិងសាស្ត្រុន  
ឬមីហោឡាដល និងគីរិទិនិ ឬមីវិនិ និងបុគ្គលិក និងការសំណើរាយ  
និងការរាយ និងបុគ្គលិក និងគីរិទិនិ ឬមីវិនិ ឬមីវិនិ ឬមីវិនិ ឬមីវិនិ  
ឬមីវិនិ ឬមីវិនិ ឬមីវិនិ ឬមីវិនិ ឬមីវិនិ ឬមីវិនិ ឬមីវិនិ ឬមីវិនិ  
ឬមីវិនិ ឬមីវិនិ ឬមីវិនិ ឬមីវិនិ ឬមីវិនិ ឬមីវិនិ ឬមីវិនិ ឬមីវិនិ ឬមីវិនិ

ជំនួយ សាលសំណើរាយ សកម្មាសំបុរាណយក  
គីរិទិនិ ឬមីវិនិ ឬមីវិនិ ឬមីវិនិ ឬមីវិនិ ឬមីវិនិ ឬមីវិនិ ឬមីវិនិ  
ឬមីវិនិ ឬមីវិនិ ឬមីវិនិ ឬមីវិនិ ឬមីវិនិ ឬមីវិនិ ឬមីវិនិ ឬមីវិនិ

គីរិទិនិរាយ

១១ ភ្នែកិរាយ ២៥៥៦

## พระประวតิ

สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช ສก敦มหาสังฆบูรณะ<sup>ย</sup>  
(สุวัฒน์มหาเถร เจริญ คชวัตร)

สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช ສก敦มหาสังฆบูรณะ<sup>ย</sup>  
(สุวัฒน์มหาเถร) มีพระนามเดิมว่า เจริญ นามสกุล คชวัตร ทรงมีพระชาติภูมิ  
ณ จังหวัดกาญจนบุรี เมื่อวันที่ ๓ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ ทรงบรรพชาเป็น  
สามเณรเมื่อพระชนมายุ ๑๙ พรรษา ณ วัดเทวสังหาราม กาญจนบุรี  
แล้วเข้ามาอยู่ศึกษาพระปริยัติธรรม ณ วัดบวรนิเวศวิหาร จนพระชนมายุ  
ครบสูบปีบุญ แต่ทรงบุปผานบุญ ณ วัดบวรนิเวศวิหาร เมื่อวันที่ ๑๕  
กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๗๑ โดยสมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิร  
ญาณวงศ์ ทรงเป็นพระอุปัชฌาย์ ได้ประทับบูร্ধศึกษา ณ วัดบวรนิเวศวิหาร  
ตลอดมาจนการทั้งสองได้เป็นเพื่อนร่วมกัน ๔ ปีโดย เมื่อ พ.ศ. ๒๕๘๕

เจ้าพระคุณสมเด็จพระญาณสังวร ทรงดำรงสมณศักดิ์มาโดย  
ลำดับตั้งนี้ ทรงเป็นพระราชาคณะชั้นสามัญ พระราชาคณะชั้นราชน และ  
พระราชาคณะชั้นเทพ ในราชทินนามที่ พระศิกขนคณภารณ์ ทรงเป็น  
พระราชาคณะชั้นธรรมที่ พระธรรมราภรณ์ ทรงเป็นพระราชาคณะชั้นเจ้า  
คณธรรมที่ พระสาสนโน斯กุล ทรงเป็นสมเด็จพระราชาคณะที่ สมเด็จพระ  
ญาณสังวร และทรงได้รับพระราชทานสถาปนาเป็น สมเด็จพระสังฆราช  
ในราชทินนามที่ สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช ສก敦มหา<sup>สังฆบูรณะ<sup>ย</sup></sup>

เจ้าพระคุณสมเด็จพระญาณสังวร ทรงเป็นผู้ครุ่นในการศึกษา  
ทรงมีพระอักษรยาศัยไปรู้สืบเรียนมาตั้งแต่ทรงเป็นพระเบรี่ยญ โดยเฉพาะใน  
ด้านภาษา ทรงศึกษาภาษาต่าง ๆ เช่น อังกฤษ ฝรั่งเศส เยอรมัน จีน  
และ สันสกฤต จนสามารถใช้ประโยชน์ได้เป็นอย่างดี กระทำทั้งเจ้าพระคุณสมเด็จ  
พระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณวงศ์ พระอุปัชฌาย์ทรงเห็นว่า จะเพลิน  
ในการศึกษามากไป วันหนึ่งทรงเตือนว่า ควรทำการบ้านเดี่ยมบ้าง เป็นเหตุ

ให้พระองค์ทรงเริ่มทำการบ้านเดี่ยมบ้านนั้น และทำคลอดความอย่างต่อเนื่อง  
จึงทรงเป็นพระมหาเถระที่ทรงภูมิธรรมทั้ง ค้านปริยัติและค้านปฏิบัติ

เจ้าพระคุณสมเด็จพระญาณสังวร ทรงศึกษาหาความรู้สนับสนุนใหม่  
อยู่เสมอ เป็นเหตุให้ทรงมีศักดิ์ศรัทธาทาง ทันต์อุทุกการณ์มีน้ำเมือง ซึ่ง  
เป็นประโยชน์ต่อการสั่งสอนและเผยแพร่พระพุทธศาสนาเป็นอย่างมาก และ  
ทรงนิพนธ์หนังสือทางพระพุทธศาสนาได้อย่างสมสมัย เหมาะแก่บุคคลและ  
สถานการณ์ในบุคปัจจุบัน และทรงสั่งสอนพระพุทธศาสนาทั้งแก่ชาวไทย  
และชาวต่างประเทศ

ในด้านการศึกษา ได้ทรงมีพระคำวิหังการศึกษาที่กว้างไกล ทรง  
มีส่วนร่วมในการถอดตั้งมหาวิทยาลัยพระพุทธศาสนาแห่งแรกของไทย คือ  
มหาวิทยาลัยมหากรุณาธิคุณมหาวิทยาลัยมาตตัน ทรงริเริ่มให้มีสำนักฝึกอบรม  
พระธรรมทูปไปต่างประเทศซึ่งเป็นครั้งแรก เพื่อฝึกอบรมพระธรรมทูปไทยที่  
จะเป็นภูมิภาคในต่างประเทศ

ทรงเป็นพระมหาเถระไทยรูปแรก ที่ได้ดำเนินงานพระธรรมทูปใน  
ต่างประเทศอย่างเป็นรูปธรรม โดยเริ่มจากทรงเป็นประธานกรรมการอำนวย  
การสำนักฝึกอบรมพระธรรมทูปไปต่างประเทศ เป็นรูปแรก เสด็จไปเป็น  
ประธานสงฆ์ในพิธีเปิดวัดไทยแห่งแรกในทวีปยุโรป คือวัดพุทธปีป ณ กรุง  
ลอนדון สหราชอาณาจักร ทรงนำพระพุทธศาสนาถูกไว้ปะสู่ทวีป  
ออกสเตเดี้ยลลี่เป็นครั้งแรก โดยการสร้างวัดพุทธชั้นเยี่ยน ณ นครเชิชั่นีย์ ทรง  
ให้ดำเนินคณสังฆธรรมชั้นในประเทศไทย ทรงช่วยพัฒนาพระพุทธ  
ศาสนาถูกไว้ในประเทศไทยเป็นปีก โดยเสด็จไปให้การบรรพชาแก่ศักดิ์ศรัทธา<sup>ในประเทศไทย</sup>  
ในประเทศไทยเป็นครั้งแรก ทำให้พระเพลี่การบัวฟื้นตัวชั้นอีกครั้งหนึ่ง  
ในเนปาลบุคปัจจุบัน ทรงอุปถัมภ์การสร้างวัดแคโรไลนาพุทธเจ้าในกรุง  
สหรัฐอเมริกา ทรงเจริญศาสนไมตรีกับองค์ค้าโลกตาม กระทำทั้งเป็นที่ทรงคุ้มเคย  
และได้รับการสนับสนุนอย่างมาก ทรงเป็นพระประมุขแห่งศาสนจักรพระองค์แรก  
ที่ได้รับการสนับสนุนอย่างมาก ทรงเป็นที่รักและนับถือในประเทศไทย

เจ้าพระคุณสมเด็จพระญาณสังวร ทรงเป็นนักวิชาการและนักวิเคราะห์วรรณคดีและการของพระพุทธศาสนา ที่เรียกว่า ชั้มนิจจะ เพื่อแสดงให้เห็นว่า พุทธธรรมนั้นสามารถประยุกต์ใช้กับกิจกรรมของชีวิตได้ทุกรูปแบบ ตั้งแต่ระดับพื้นฐานไปจนถึงระดับสูงสุด ทรงมีผลงานด้านพระนิพนธ์ทั้งที่เป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษจำนวนมากกว่า ๑๐๐ เรื่องประกอบด้วยพระนิพนธ์แสดงคำสอนทางพระพุทธศาสนาทั้งระดับต้น ระดับกลาง และระดับสูง รวมถึงความเรียงเชิงศាសนค์อีกจำนวนมาก ซึ่งล้วนมีคุณค่าควรแก่การศึกษา สถาบันการศึกษาของชาติหลายแห่งตระหนักถึงพระปริญญา สามารถและคุณค่าแห่งงานพระนิพนธ์ ตลอดถึงพระภณฑ์ที่ทรงปฏิบัติ จึงได้ทูลถวายบรมญาณมุนีบันพิทักษ์ติมศักดิ์เป็นการเกียรติแดายศาก

นอกจากพระภรณ์บรมภิกุจามหน้าที่ดำเนินการแล้ว ยังได้ทรงปฏิบัติหน้าที่พิเศษ อันมีความสำคัญยิ่งอีกด้วยวาระ กล่าวคือ ทรงเป็นพระอภิบาลในพระภิกษุพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลปัจจุบัน เมื่อครั้งทรงพระชนมวช เมื่อพ.ศ. ๒๕๙๙ พร้อมทั้งทรงถวายความรู้ในพระธรรมวินัย ตลอดระยะเวลาแห่งการทรงพระชนมวช ทรงเป็นพระราชนรรมาจาฯ ฯ ฯ ในสมเด็จพระบรมโขนราชาริราชา เจ้าฟ้ามหาวิราลงกรณ สมยามกุญชาราชกุมา เมื่อครั้งทรงพระชนมวช เมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๑

เจ้าพระคุณสมเด็จพระญาณสังวร ไม่เพียงแค่สร้างศาสนารมณ์ คือคำสอนน้อมไปไว้เป็นมาตรฐานแห่งพุทธศาสนาและแก้โรคเท่านั้น แต่ยังได้ทรงสร้างวัตถุธรรมอันนำสู่บุรุษประโยชน์สู่ประชาชนทั่วไป มอบไว้เป็นมงคลของแผ่นดินเป็นจำนวนมาก อาทิ วัดญาณสังวราราม ชลบุรี วัดรัชศักดิ์เสนา กาญจนบุรี วัดวังพุทธร เชชรบุรี วัดล้านนาญาณสังวราราม เชียงใหม่ พระบรมธาตุเจดีย์ครุณาราษฎร์ วัดมหาธาตุเชียงราย โรงพยาบาลสมเด็จพระปิยมหาราชมนียเขต กาญจนบุรี ตึกศาลมหาลังกหลวง ในการในโรงพยาบาลและโรงพยาบาลในทุกๆ แห่ง โรงพยาบาลสมเด็จพระสังฆราช พระองค์ที่ ๑๙ ท่าม่วง กาญจนบุรี ตึกวิชิรญาณวงศ์

โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ตึกวิชิรญาณ-สามัคคีพยาบาล โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ตึก กปร โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ตึกวิชิรญาณบุรี และวัดไทรในต่างประเทศอีกด้วยแห่ง

เจ้าพระคุณสมเด็จพระญาณสังวร ทรงดำรงตำแหน่งหน้าที่สำคัญทางการคุณสังชื่นด้านต่าง ๆ มาเป็นตัวบัตร เป็นเหตุให้ทรงปฏิบัติพระภรณ์บรมภิกุจามต่อพระศาสนา ประเทศไทย และประชาชน เป็นเอกประการ นับได้ว่าทรงเป็นพระมหาเดชะที่ทรงเพียบพร้อมด้วยอัจฉริยะบัติและปริพิบัติ และทรงเป็นครุญาณบุคคลของชาติ ทั้งในด้านพุทธศาสนาและอาณาจักร

เจ้าพระคุณสมเด็จพระญาณสังวร ทรงเป็นที่เคารพสักการะตลอดไปถึงพุทธศาสนาในนานาประเทศ ด้วยเหตุนี้ ทางรัฐบาลสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ จึงได้ทูลถวายคำแนะนำ อกิจชุมหารังคุร อันเป็นสมณศักดิ์สูงสุดแห่งคุณสังชื่นเมียนมาร์ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๗ และที่ประชุมผู้นำสูงสุดแห่งพุทธศาสนาโลก เมื่อ พ.ศ. ๒๕๕๕ ได้ทูลถวายคำแนะนำ “ผู้นำสูงสุดแห่งพุทธศาสนาโลก”

ถึง พ.ศ. ๒๕๔๓ พระสูขภาพของเจ้าพระคุณสมเด็จพระญาณสังวร ถูกดอยลง เนื่องจากทรงเจริญพระชนมายุมากขึ้น ไม่อำนวยให้ทรงปฏิบัติพระศาสนาจิตต่างๆ ได้โดยสะดวก จึงได้เข้าประทับรักษาพระองค์ที่ ณ ตึกวิชิรญาณ-สามัคคีพยาบาล โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สถาบันชาติไทย กระทั้งถึงวันที่ ๒๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๖ คณะแพทย์ได้แจ้งการณ์ว่า เจ้าพระคุณสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สถาบันชาติไทย บริษัทฯ ลิ้นพระชนม์เมื่อเวลา ๑๙.๓๐ น. สิริพระชนมายุได้ ๑๐๐ พรรษา กับ ๒๑ วัน



คต. พระญาณสัจจะ

เราทุกคนเดี้ยวนี้เกิดมาเมื่ออาศนา ที่นับถืออาศนา  
ลึบกันมาเหมือนอย่างมีบิดามารดา คนที่มีมารยาท  
ย่อมไม่ดูหมิ่นที่นับถือของใครๆ ไม่ดูหมิ่นวัตถุที่  
เคารพในศาสนานั้นๆ ไม่กล่าวหาศาสนาหรือวัตถุที่  
เคารพของใครว่าไม่ดี

คิดดูเดิม หลักมารยาทอันดีของคนธรรมชาติ  
สามัญนี่เองเป็นตั้งนี้ คนยิ่งสูงกว่าคนธรรมชาติสามัญ  
ก็ควรจะยิ่งมีมารยาทละเอียดมากขึ้น แต่ถ้าเลี่ยมมารยาท  
ไปเลี่ยแฉ้ง ก็คงต้องไปยิ่งกว่าคนธรรมชาติสามัญเสียอีก.





คต. มหามุนี



คต. มหามุนี

มาร แผลง ผู้ม่า ผู้ทำลายล้าง มารชั่วนอก  
คือผู้มุ่งทำลายล้างชั่วนอก มารชั่วนในคือกิเลสในใจ  
ของตนเอง เป็นต้นว่าความรักความชังความหลง ซึ่ง  
บังใจเราไม่ให้เกิดปัญญาในเหตุผล เมื่อชนะมารในใจ  
ของตนได้แล้ว มารชั่วนอกก็ทำอะไรไม่ได้.

พระพุทธเจ้าได้ทรงชัน คือทรงชันพระหทัย  
ของพระองค์แล้วด้วยพระบารมีคือความดีที่ทรงสร้างมา  
จนบริบูรณ์ ไครมีเรื่องจะต้องพญายิ่ง ก็ให้รำลึกถึง  
พระพุทธเจ้าผู้ทรงพิชิตมารดังกล่าวนี้เดิมจะสามารถชัน  
ใจตนเอง และจะເບາໜະເຫດຖຸກຮັນຕ່າງໆ ได้ ແຕ່ຂອງให່  
ຮັກถິກถິ່ງด้วยความตั้งใจจริงจนเกิดความสงบ แล้วຈັກ  
ให່enhหนทางชันชื่นເບັງຍ່າງນ້ຳສຈරຍ.



คต. หลวงปู่ครุฑ์



คต. หลวงปู่ครุฑ์

คติธรรมคติที่ไม่มีใครชี้งเกิดมาในโลกนี้จะหนีไปให้พ้นได้ก็คือ ความแก่ ความตาย แต่คนโดยมากพากันประมาทเหมือนอย่างว่าไม่แก่ไม่ตาย น่าที่จะรีบทำความดี แต่ก็ไม่ทำ กลับไปทำความชั่ว ก่อความเดือดร้อนให้แก่กันและกัน ต่างต้องเผชิญทุกข์ เพราะกรรมที่ต่างก่อให้แก่กันอีกด้วย ฉะนั้น ก็น่าจะนึกถึงความแก่ ความตาย กันบ้าง เพื่อจะได้ลดความมัวเมานะทำความดี.

หน้าที่ของคนเราที่จะพึงปฏิบัติต่อชีวิตร่างกายคือ บริหารรักษาให้ปราศจากโรค ให้มีสมรรถภาพและรับประทานประโภชน์ให้เป็นชีวิตดี ชีวิตที่อุดม ไม่ให้เป็นชีวิตชั่ว ชีวิตเปล่าประโภชน์ (โนมชีวิต) และในขณะเดียวกัน ก็ให้กำหนดครุฑ์คติธรรมคติของชีวิต เพื่อความไม่ประมาท

พระพุทธเจ้าตรัสห้ามมิให้ทำลายร่างกาย ถ้าจะเกิดความอยาก ความโกรธ ความเกลียด ในอันที่จะทำลายชีวิตร่างกาย ก็ให้ทำลายความอยาก ความโกรธ ความเกลียดนั้นแหลกเสีย.





คต. พระอาจารย์超



คต. พระอาจารย์超

ขันความรักหรือที่รัก เมื่อผู้ใดมีรักอยหนึ่ง ผู้นั้นก็ มีทุกข์รักอยหนึ่ง รักเก้าสิบ แปดสิบ เจ็ดสิบ หกสิบ ห้าสิบ เป็นต้น จำนวนทุกข์ก็มีเท่านั้น ถึงแม้มีรักเพียงอย่างหนึ่ง ก็มีทุกข์อย่างหนึ่ง ต่อเมื่อไม่มีรัก จึงจะไม่มีทุกข์ ผู้หมวดทุกข์นั้น พระพุทธเจ้าตรัสเรียกว่า “เป็นผู้ไม่มีโศก ไม่มีชุ่ดีใจ ไม่มีคับแค้น.”

พระพุทธเจ้าได้ตรัสเตือนให้เกิดสติขึ้นว่า ความทุกข์นี้มี เพราะความรัก มีรักมากก็เป็นทุกข์มาก มีรักน้อยก็เป็นทุกข์น้อย จนถึงไม่มีรักเลย จึงไม่ต้องเป็นทุกข์เลย.

แต่ตามวิสัยโลกจะต้องมีความรัก มีบุคคลและสิ่งที่รัก ในเรื่องนี้ พระพุทธเจ้าได้ตรัสสอนให้มีสติควบคุมใจ มิให้ความรักมีอำนาจเหนือสติ แต่ให้สตินี้อำนาจควบคุมความรักให้ดำเนินในทางที่ถูก และให้มีความรู้เท่าทันว่า จะต้องผลัดพ巴拉กรักสักวันหนึ่งอย่างแน่นอน เมื่อถึงคราวเข่นนั้น จักได้รับประโยชน์ได้.



คต. พระอาจารย์超

ชีวิตในชาตินี้ๆ กับทั้งสุขทุกข์ต่างๆ เกิดขึ้น เพราะกรรมที่แต่ละตัวตนทำไว้ ฉะนั้น ตนเองจึงเป็นผู้สร้างชาติคือความเกิดและความสุขทุกข์ของตนแก่ตน หรือผู้สร้างก็คือตนเอง แต่ไม่ได้สร้างให้ร้อน เพราะใครอื่นนั้นๆ ต่างก็เป็นผู้สร้างตนเองด้วยกันทั้งนั้น จึงไม่มีใครเป็นผู้สร้างให้ใคร และเมื่อผู้สร้างคือตนสร้างให้เกิด ก็เป็นผู้สร้างให้ตายด้วย

ทำไม่ผู้สร้างคือตนเองจึงสร้างชีวิตที่เป็นทุกข์เข่นนี้เด่า ปัญหานี้ตอบว่า สร้างขึ้นเพราะความโน้มไม่ถูกด้วยคือไม่รู้ว่าการสร้างนี้คือสร้างทุกข์ขึ้น ถ้าเป็นผู้รู้ถูกด้วยเดิมที่ ก็จะไม่สร้างสิ่งที่เกิดมาต้องตาย.



คต. พระอาจารย์超

การควบหาสมาคมกันระหว่างบุคคลนั้น ท่านสอนให้เลือกคบ คือให้คบแต่บัณฑิตขัณหมายถึงคนตี่ ไม่ให้คบคนพาลขันหมายถึงคนไม่ดี เพราะเมื่อคบกัน ก็หมายถึงว่าจะต้องมีวิสาสะคือความคุณเคยไว้วางใจกัน ถ้าไปไว้วางใจในคนไม่ดีก็จะเกิดอันตราย จึงได้ตรัสเตือนไว้ว่าภัยเกิดจากวิสาสะ

ไม่ต้องกล่าวถึงบุคคลอื่น แม้ตนเองจะໄกร่ใจตนเองเสนอไปได้หรือ ถ้ายังมีกิเลส คือ โกรธ หลงอยู่ จะໄกร่ใจที่มีกิเลสตังกล่าวนี้หายได้ไม่ ฉะนั้น เมื่อไม่ควรจะໄกร่ใจตนเองไปแล้ว จะໄกร่ใจผู้อื่นโดยไม่เดือกไม่พิจารณาได้อย่างไร.





สมเด็จพระมหามหาชاؤ

อันมูลเหตุที่ให้เกิดความตึงเครียดขึ้นนั้น โดยตรงที่สุดก็คือต้นเหตุความทวยานอยากในจิตใจของบุคคล หรือกล่าวอีกอย่างหนึ่งได้แก่ โภภะ โภสัห โมหกิเลสเหล่านี้เป็นไฟเผาโถกอยู่ทุกการแสดงสัญ และเป็นนายที่บังการมนุษย์ให้เบียดเบี้ยนทำลายถ้วนและกัน แม้บุคคลจะมีอำนาจครอบงำผู้อื่นได้มากmany แต่ก็ต้องเป็นทาสของตัวเอง จึงได้ชวนช่วยเพื่อหักถ้วนผู้อื่นลงไปให้ป่ายับ โดยที่ไม่พยายามหักตัวในใจของตนเองลงไปเลย

เมื่อเป็นเช่นนี้ ความสงบก็เกิดขึ้นได้โดยยาก ยิ่งแก่ตัวยิ่วเขี้ยวพิ่มตัวให้แก่ตนและหักถ้วนผู้อื่นให้จำยอม ก็ยิ่งเพิ่มความไม่สงบ เพราะไม่มีใครที่จะยอมแก่กัน ต้องพากันพยายามป้องกันตน หรือคิดหักถ้วนเป็นการตอบแทนกันอยู่ตลอดไป.



สมเด็จพระมหามหาชاؤ

ทางพระพุทธศาสนาสอนให้ทุกๆ คนพิจารณาให้ทราบหลักกรรมเนื่องๆ เพื่อเป็นผู้ไม่ประมาทพยายามลดกรรมซ้ำ ประกอบแต่กรรมดี เพราะทุกๆ คนสามารถลดกรรมที่ซ้ำ ประกอบแต่กรรมที่ดีได้ การที่ยังปฏิบัติตั้งกต้าวไม่ได้ ก็เพราะยังประมาท มิได้พิจารณาให้รู้ธรรมะนักในหลักกรรม และไม่เชื่อกรรม ไม่เชื่อผลของกรรม ไม่เชื่อความที่สัตว์มีกรรมเป็นของตนเอง ต่อเมื่อเป็นผู้ไม่ประมาท และมีศรัทธาความเชื่อตั้งกต้าว จึงจะลดกรรมซ้ำ ทำการณดีได้ตามสมควร.





คต. หลวงปู่ชุริน

ทางที่ถูก ควรจะเข้าชนะอุปสรรคในทางที่ชอบ  
และพยายามรักษาสิ่งเดริบความดีของตน คิดให้เห็นว่า  
เราทำความดีเพื่อความดี มิใช่เพื่อให้คราม ใจจะชั่ว  
หรือติ เราถึงไม่ควรรับหรือปฏิเสธ ควรเข้ามาคิด  
สอบสวนตัวเราเองดู เพื่อแก้ไขตัวเราเองให้ดีขึ้น แต่ไม่  
รับมาเป็นเครื่องหลอกตัวเองว่ากิเลษเพราะเข้าชั่วหรือ  
เลวทรามเพราะเข้าติ เขาจะกว่าอย่างไรก็ซ่างเขา เราจะตี  
หรือไม่ตีก็อยู่ที่การกระทำของเราเอง.



คต. หลวงปู่ชุริน

โดยมาก อุปสรรคต่างๆ เป็นเรื่องหยุมหยมเล็ก  
น้อย ไม่มีสาระ แต่มักจะรับเข้ายึดถือเป็นอารมณ์กวนใจ  
ให้เกิดครั้นไปเอง จนถึงให้เกิดทึ่งความดี ถ้าเป็นอย่างนี้  
ก็ไม่ใช่เป็นความฉลาด แต่เป็นความเข้าข้องเราเอง  
และทางพุทธศาสนาเรียกว่าเป็นผู้แพ้

ส่วนการชนนั้น ก็มีได้ประسنศึกษาในทางก่อเกร  
แต่ผู้ให้เข้าชนะคนเอง คือชนะจิตใจที่ฝึกษาของตน และ  
เข้าชนะเหตุการณ์แวดล้อมที่มาเป็นอุปสรรคแห่งความดี  
เพื่อที่จะรักษาและเพิ่มพูนความดีของตนเองให้ดียิ่งๆ  
ขึ้น.



คต. หลวงปู่จตุจัลโล

การพัฒนา ซึ่งมีความหมายถึงการสร้างเลริม  
ปรับปรุงให้เขิญขึ้น เป็นกิจที่ควรทำ เพราะบ้านเมือง  
จะเกิดความเจริญก่อให้เกิดการพัฒนาในส่วนต่างๆ ที่ยัง  
ต้องความเจริญอยู่ แต่ก็ต้องพัฒนาคนด้วย ในการ  
พัฒนาคน ก็จำต้องพัฒนาให้ถึงจิตใจ ถ้าคนมีจิตใจไม่  
เจริญ ก็ยากที่จะพัฒนาส่วนขึ้นๆ ให้เกิดผลสำเร็จได้.



คต. หลวงปู่จตุจัลโล

ธรรมะเป็นเครื่องอบรมจิตใจให้มีมนุษยธรรม  
รู้จักเคารพในลิทธิแห่งมนุษยชนทั่วไป ให้ประกอบด้วย  
เมตตาธรรมลดอคติถึงในสัตว์เดรัจนา และให้มีหิริ  
(ความละอายใจต่อความชั่ว) โถตตปปะ (ความเกรงกลัว  
ต่อความชั่ว) ทั้งให้รู้จักรักษาจิตใจ รู้จักทำความสงบใจ  
ให้แก่จิตใจ รู้จักทำใจให้เป็นสม雅ธิ

นอกจากนี้ ธรรมะยังเป็นเครื่องอบรมปัญญาคือ  
รู้จักบำบัดภัยคุณโทษ ให้รู้จัคตนเอง ไม่หลงตน ลืมตน  
 เพราะมัวเน้าไปในโลกกีบสมบัติต่างๆ ลดอคติให้มีความ  
รู้ซึ่งชี้ชี้ไปกว่านั้น.



คต. หลวงปู่ชุริน

หลักพัฒนาคนของพระพุทธเจ้าคือธรรมะเหล่านี้ เป็นเครื่องพัฒนาคนให้เป็นอวิรบุคคลหรืออารยชนกีอุคณเจริญ

คิดดูง่ายๆ คนที่ไม่มีสมบัติผู้ใด ไม่มีทรัพย์ตั้งปะมีจิตใจที่ธรรม จะเป็นคนเจริญได้อย่างไร.



คต. หลวงปู่ชุริน

มงคลคือเหตุให้ถึงความเจริญนั้นมี ๒ อย่างคือ มงคลภายนอกอย่างหนึ่ง มงคลภัยในอย่างหนึ่ง มงคลภัยนอกนั้น ได้แก่ สิ่งที่ตามองเห็น เรื่องที่หูได้ยิน และสิ่งต่างๆ ที่ประสบทางจมูก ทางดิน ทางกาย ตลอดจนถึงที่ปรากฏแก่ใจ ซึ่งสมมติกันถือกันว่าเป็นมงคล คือเหตุที่ให้ถึงความเจริญ

ส่วนมงคลภัยในนั้น ทางพระพุทธศาสนา มุ่งถึงความประพฤติดี ประพฤติชอบ ของตนเอง ที่เป็นส่วนเหตุอันจะให้เกิดผล คือ ความสุข ความเจริญ.





คต. หลวงปู่ชื่น

คนพาณิชน์ อาจจะเป็นคนพาลภายในคือตนเอง ก็ได้ กล่าวคือตนเองนั้นแหละ เมื่อทำผิด พุดผิด คิดผิด ก็ซึ่งว่าเป็นพาลเหมือนกัน เมื่อเป็นเช่นนี้ก็ให้พิจารณาดู คน ให้เป็นอัตถัญญุติคือผู้รู้ตนว่าเป็นอย่างไร ตนทำผิด พุดผิด คิดผิดหรือไม่ ถ้าปรากฏว่าตนเป็นดังนั้น ก็พึงรู้ว่าตนนั้นแหละเป็นพาล

เมื่อเป็นเช่นนี้ ก็ต้องสร้างการทำผิด พุดผิด คิดผิดนั้นเลี่ย ไม่ควบเข้าไว้ เมื่อเข็นนี้ก็ซึ่งว่าไม่ควบตนเองที่เป็นคนพาล คือสร้างความเป็นพาลของตนเลี่ย นี่ก็ซึ่งว่าไม่ควบคนพาลประการหนึ่งด้วย.



คต. หลวงปู่ชื่น

ผู้ชานนั้น มักเข้าใจว่าตนเองเป็นผู้ได้ แต่โดยที่แท้เป็นผู้เลี่ย คือ เสียงไมตรีคิตรของข้าฝ่ายหนึ่งไปหมดล้วน หรือจะเรียกว่าได้ก็คือได้เรา เพราะผู้แพ้ก็จะผูกใจเพื่อจะเอาชนะต่อไป จึงเป็นอันว่าไม่ได้ความสุขด้วยกันทั้งสองฝ่าย

ส่วนผู้ที่ละได้ทั้งแพ้ทั้งชนะจึงจะได้ความสงบสุข ทั้งนี้ด้วยการไม่ก่อเรื่องที่จะต้องเกิดมีแพ้มีชนะกันขึ้น แต่เมื่อจะต้องให้มีเรื่องให้แพ้ฝ่ายหนึ่งชนะฝ่ายหนึ่ง ก็ควรต้องมีใจหนักแน่นพอที่จะเผชิญผลได้ทุกอย่าง และสามารถที่จะเห็นความจริงว่าแพ้เป็นพระชนน์เป็นมารทั้งนี้ก็จะต้องชนะตนเองคือชนะใจตนเองด้วย.



คต. มหาມุนีธรรมชั้น๑



คต. มหาມุนีธรรมชั้น๑

การทำอะไรทุกๆ อย่างที่คำนวณประโยชน์ก็จะต้องมีการเดี่ยงเด้ง ไม่มากก็น้อย ดังเช่นจะทำทานก็ต้องเดี่ยงเด้งหรือพย ทั้งนี้ก็ เพราะเห็นว่าบุญข้อนี้มีค่าสูงกว่าทรัพย์ที่สะสมไว การทำประโยชน์อื่นๆ ทุกอย่างก็เป็นเช่นเดียวกัน.

การรักษาเกียรติเป็นการรักษาธรรมอย่างหนึ่ง จะก้าวหน้าหรือลดอยหลังด้วยเกียรติหรือเพื่อเกียรติ ก็เป็นสิ่งที่พึงสร้างเสริมเท่ากัน ดังเรื่องราวดีห์ดอยหลังให้แก่สุกรตัวเปี้ยอนคุณ (อุชาจาร) ไม่ยอมต่อสู้ด้วย ในนิทาน สุภาษิต.



คต. หลวงปู่จิตฺตสาร



คต. หลวงปู่จิตฺตสาร

ความเคารพในธรรมคือหน้าที่ที่รู้อยู่แล้ว เป็น  
หลักสำคัญอันหนึ่งซึ่งทำให้ผู้ใหญ่เป็นที่เคารพของผู้น้อย  
ได้โดยทั่วไป

ถืออย่างหนึ่ง ธรรมคือคุณความดี ตรงกันข้าม  
กับธรรมคือความชั่ว ซึ่งโดยมากที่รู้กันอยู่ ฉะนั้นเมื่อ  
เคารพในความรู้ หมายความว่าเมื่อรู้ว่าไม่ต้องตั้งใจเก็บ  
เมื่อรู้ว่าต้องตั้งใจทำ ดังนี้ เรียกว่าเคารพในธรรมที่รู้  
โดยตรง ซึ่งทำให้คนเป็นคน (เป็นมนุษย์โดยธรรม).

มีคนไม่ใช่น้อยที่เรียนรู้มากมาย อะไรก็จะรู้  
ทั้งนั้น แต่ไม่ทำดี หรือทำก็ทำสิ่งไม่ดี เรียกว่าใช้ความรู้  
นั้นช่วยตัวเองได้ ก็ เพราะขาดความเคารพในธรรมที่รู้  
คือไม่ปฏิบัติให้สมควรแก่ความรู้นั้นเอง.



คต. หลวงปู่จิตต์ธรรม

ผู้ประพฤติทุจริต แม้จะพูดว่ารักตนก็ไม่ใช้อว่ารักตน เพราะตนเองทำความทุกข์ให้แก่ตน เหมือนอย่างคนเกิดยกันทำให้แก่กัน ถ้วนผู้ประพฤติสุจริต แม้จะไม่พูดว่ารักตนก็เชื่อว่ารักตน เพราะตนเองทำความสุขให้แก่ตน เหมือนอย่างคนที่ชอบกันทำให้แก่กัน

อีกอย่างหนึ่ง คนที่ประพฤติทุจริต แม้จะมีผลเสนารักษา ก็ไม่เชื่อว่ารักษาตน เพราะเป็นการรักษาชั้นนอกไม่ใช้ชั้นใน ถ้วนผู้ประพฤติสุจริต แม้จะไม่มีผลเสนารักษา ก็เชื่อว่ารักษาตน เพราะเป็นการรักษาชั้นใน แม้จะไม่มีการรักษาชั้นนอก.



คต. หลวงปู่จิตต์ธรรม

วิธีปฏิบัติถึงพระพุทธเจ้าเป็นส่วนนั้น ให้ตั้งใจระลึกถึงพระพุทธคุณข้อใดข้อหนึ่ง หรือระลึกถึงโดยสรุปว่า พระพุทธเจ้าทรงตรัสรู้จริง ทรงบริสุทธิ์จริง ทรงมีพระกรุณาจริง พระพุทธเจ้าที่จะปราภูมิขึ้นในพระคุณความหว้าเหว่หาดกลัวทุกอย่างจะหมดสิ้นไปจากจิตใจ หรือถ้ามีความหม่นหมองอยู่อย่างใดอย่างหนึ่งก็จะหายไปสิ้น จะหายความอัดอั้นตันใจ จะเห็นทางออกอย่างตีที่สุด นี้เป็นพุทธานุภาพที่มีจริง

ข้อสำคัญ ให้ตั้งใจถึงพระองค์ให้เป็นส่วนของตนให้จริง พระองค์ที่จะมาเป็นส่วนได้จริง.



คต. มหานัยก้าวชัต



คต. มหานัยก้าวชัต

ทุกคนในโลกต่างต้องฝ่ายที่ต้องพึ่งพาอาศัยกันในทางใดทางหนึ่งทั้งนั้น จึงควรปฏิบัติตนในทางที่จะชื่อว่า รักษาไว้ทั้งตนทั้งผู้อื่น คือตัวยึดมั่นที่แต่ละคนตั้งใจปฏิบัติกรณีจะคือกิจของตน ควรทำความหน้าที่เป็นต้นให้ดี และตักยความมั่นใจที่อุดหน ไม่คิดเบี่ยดเบี้ยนใคร มีจิต เมตตา มีเมตตาอนุเคราะห์ เมื่อตั้งใจปฏิบัติกรณีจะ กอบปรัชญาให้มั่นใจดังกล่าว ก็ชื่อว่ารักษาทั้งตนทั้งผู้อื่น เป็นผู้รักษาไว้ได้ทั้งหมด.

พระพุทธศาสนาสอนให้คนเข้าใจในธรรมนั้น ไม่ได้สอนให้คนกลัวธรรม เป็นทาสของธรรม หรืออยู่ใต้อำนาจธรรม แต่สอนให้รู้จักธรรม ให้ควบคุมธรรมของตนในปัจจุบัน ธรรมคือการอะไรก็อย่างที่คนทำอยู่ทุกวันทุกเวลา ประกอบด้วยเจตนาคือความจริงใจ.



คต. หลวงปู่จิตโตธรรมชาติ



คต. หลวงปู่จิตโตธรรมชาติ

คนมีอำนาจเหนือกรรม อาจควบคุมกรรมของตนได้ แต่ทั้งนี้ต้องไม่ลืมว่าจะต้องควบคุมจิตใจนาของตนได้ด้วย โดยตั้งมั่นแน่วแน่อยู่ในธรรม เข่นเมตตา สติปัญญา สักชาธิชุสาน เป็นต้น อันเป็นส่วนจิต และกีดขันหมายถึงตั้งเจตนา เว้นการที่ควรเว้น ทำการที่ควรทำ ในขอบเขตอันควร.

ผู้ที่ทำการมีอยู่มากเสียอ่า จึงไม่ต้องกลัวกรรมชั่วนิรดีต หากจะมี ภุคดิของตนก็จะชูช่วยให้มีความสุข ความเริงรื่นดีบต่อไป และถ้าได้แผ่เมตตาจิตอยู่ต่อเนื่อง ก็จะรังับคุ่ เกรอตีต ให้อีกด้วย รังับได้ตลอดจนถึงปัจจุบัน.



คต. หลวงปู่ชาติ

พระพุทธเจ้าได้ทรงวางหลักไว้ว่า ไม่ควรทำซ้ำทั้งปวง ทำความดีให้เงินพร้อม ทำจิตของตนให้ผ่องแฝงผู้ที่สามารถรักษาจิตของตนได้ ป้อมสามารถที่จะปฏิบัติพระ道วานนี้ได้ เมื่อเป็นเช่นนี้ได้อานิสงส์ ๒ อย่าง คือ ปีกทางอธิคธรรมที่ไม่เดาหากจะมี เปิดทางปัจจุบันธรรมที่ดี ในเรื่องเช่นนี้ ใจจึงเป็นใหญ่เป็นหัวหน้า ใจนั้นเองน้อมไปโคนไป อธิคธรรมใดๆ ที่จะส่งผลให้โดยอาศัยใจ ไม่มีอำนาจโดยลำพังตนเองเลย แต่อาจมีอำนาจครอบงำใจที่อ่อนแอก หากใจมีกำลังแล้ว ใจป้อมชนะธรรมที่เกี่ยวกับใจทุกอย่าง.



คต. หลวงปู่ชาติ

พื้นแผ่นดิน แม่น้ำ ภูเขา ที่มีอุดมธรรมชาติ คนเราเมื่อปัญญาดีทำให้เป็นถนน ชุดให้เป็นแม่น้ำ ลำคลอง ทำสะพานข้ามแม่น้ำใหญ่ สร้างทำนบกันน้ำ ชุดอุโมงค์ทะเลข้า เรียกว่าใช้กรรมปัจจุบันปรับปรุงธรรมชาติ ฉันใด

ความทุกข์ของชีวิต เพราะกรรมเก่าก็ฉันนั้น เสมือนความชุขของแผ่นดินตามธรรมชาติ คนเราสามารถประกอบกรรมปัจจุบันปรับปรุง แก้ไข เหมือนอย่างสร้างทำนบกันน้ำเป็นต้น เพราะคนเรา มีปัญญา.



คต. มหานัยกานติธรรม



คต. มหานัยกานติธรรม

ความเชื่อในธรรม ถ้าเชื่อให้ถูกทาง ก็จะแก้ความเชื่อโหคถึงต่างๆ ได้เป็นอันมาก และสำหรับคนเรามีปัญญาสร้างกรรมใหม่ๆ ขึ้นได้ตีๆ มีพระธรรมของพระพุทธเจ้าปฏิบัติรักษาอยู่ ก็เป็นผู้มีสรณะกำจัดทุกข์ภัยต่างๆ ได้เป็นอย่างดี.

เมตตา ความมีจิตเห็นสันทิวต์ความประ岸นาสุขแก่ผู้อื่นสักวันนึง เป็นความรักที่เย็นสันทิไม่ใช่วอนวนเหมือนอย่างมารดาบิวารบุตรธิดา ถ้าได้อบรมเมตตาให้มีประจำใจ ก็จะเป็นอาหารใจที่วิเศษ เพราะเมื่อใจได้บริโภคเมตตาอยู่่ เสมอ จะเป็นจิตใจที่ร่วงโรยพยาบาท มีความสุขยืน ทำให้ร่างกายมีความสุขยืนไปตัวย ได้ในคำว่า ทำใจให้สบายน ร่างกายก็สบาย แม้จะขาดวัตถุไปมากหรือน้อย ก็ไม่เป็นทุกข์.



คต. พระอุปัชฌาย์

พระพุทธเจ้าได้ตรัสสอนให้ทุกคนมีศีลและมีจิตใจ  
งาม เพราะจะมีความสุขและอยู่ด้วยกันเป็นสุขจริงๆ  
ทุกๆ คนต้องการสุขด้วยกันทั้งนั้น ไม่มีใครปฏิเสธ แต่  
ทำไม่ได้ในทางของความสุข ไปเดินในทางของความ  
ทุกข์ แล้วก็รู้สึกว่าไม่มีความสุข

ความที่เป็นเช่นนี้ก็ถาวรได้กว่า เพราะใจของตนยัง  
มีความติด จึงเดินเข้าไปหากองไฟ ด้วยอาการที่ร่าเริงเบิก  
บาน เหมือนแมลงเม่าบินเข้าหากองไฟ พระพุทธเจ้าได้  
ทรงแสดงธรรมเป็นดวงประทีป ส่องให้มองเห็นทางที่ถูก  
ต้อง สำหรับคนที่มีจักษุ จักได้มองเห็น และเดินถูกทาง.



คต. พระอุปัชฌาย์

สิ่งที่ทำให้ดีใจคนมีค่านั้นก็คือ ราคะ โภสะ โมหะ  
หรือ โลก โกรธ หลง ทำจิตใจให้เรื่องอนุญญในกาม (สิ่งที่  
ไคร่ปรารถนาพอใจทั้งหลาย) ด้วยความหวัง ทำให้  
ประพฤติผิดศีลหรือคลองธรรมที่ชอบ โศสที่จะแก่ความ  
มีใจมีความของคนได้ ก็คือธรรมเท่านั้น พระพุทธเจ้าได้  
ทรงพยายามให้คนบริโภคธรรมด้วยวิธีต่างๆ แต่คนมาก  
จะไม่บริโภคธรรม เพราะเห็นว่าชั่วฝีอนไม่อร่อย.



คต. หลวงปู่จตุจัลโล



คต. หลวงปู่จตุจัลโล

ภาวะทางใจที่เกิดขึ้นทุกๆอย่าง เกี่ยวกับวิธีคิด หรือทางที่คิดเป็นสำคัญ คือสุดแต่จะใช้ความคิดไปในทางไหน หรือดึงคำที่พูดกันว่า สุดแต่จะมองในแบบไหน ในแบบที่หรือในแบบร้าย พฤติการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นแก่คนเองและแก่ผู้อื่นย่อมมองไปได้หลายแบบ

ทางพระพุทธศาสนาถูกกล่าวไว้ว่า สอนให้มองในแบบของความจริงเป็นอย่างไร ผิดถูกข้อใดก็ มีโทษ มีคุณ อย่างไรตามที่เป็นจริง เมื่อพบความจริงแล้ว ก็ถึงวาระ ค่าจะใช้ความคิดอย่างไร ซึ่งจะเป็นประโยชน์มากขึ้นมา.

คนทุกคน ถ้ารู้ภาวะของตนและรับเอาบากบุญ มาถือตามควรแก่ภาวะ เช่นว่ารับคิด และมาเท่านั้นหรือรับศีลข้อใดข้อหนึ่งเป็นเวลาสักเท่าไหร่ก็ตาม ก็ถือเพียงนั้นว่าเป็นบุญหรือบาปของตน นอกนั้นไม่ต้องคำนึงถึง เพราะมิได้รับมาถือ ก็จะไม่เตือนร้อน เพราะไปคิดถึงบุญ บากในเรื่องมากมาย ที่ตนมิได้รับมาถือไว้.



คต. หลวงปู่จตุลวัชร์

บัณฑุกที่ทำงานเป็นคุณให้เกิดประโยชน์นั้น ย่อมจะต้องประสบถ้อยคำทาง หรือการขัดขวางน้อยหรือมาก ผู้มีใจอ่อนแอก็จะเกิดความย่อท้อไม่อยากที่จะทำดีต่อไป แต่ผู้ที่มีกำลังใจ ป้อมใจไม่ถอย ยิ่งถูกค้อนแคะ ก็ยิ่งจะเกิดกำลังใจมากขึ้น คำค้อนแคะกล้ายเป็นพากหะที่มีเศษแห่งการทำความดี แม้พระพุทธเจ้าก็ยังถูกคนที่ริษยาบุ่งร้าย จ้างคนให้ตามต่ากว่าในบางครั้ง.



คต. หลวงปู่จตุลวัชร์

ถ้าเป็นเรื่องจริง เมื่อถึงเวลาที่ควรตีท้อคงตี เมื่อถึงเวลาที่ควรชุมก์ต้องชุม แต่ถ้าเป็นเรื่องไม่จริงก็ไม่ควรพูดแท้ และแม้เป็นเรื่องจริง หากไม่ถึงเวลาที่ควรตีหรือชุม ก็อย่าไปตีหรือชุม นิ่งเดียดีกว่า

ฉะนั้น ความมีการลัญญาตานั้นๆ จึงเป็นหลักสำคัญ คือ เวลาที่ควรนิ่งก็นิ่ง เวลาที่ควรพูดก็พูด หรือเวลาที่ควรอุเบกษา ก็วางแผนอุเบกษา เวลาที่ไม่ควรอุเบกษา ก็พูดออกไป สุดแต่ว่าเวลาไหนควรจะตีหรือชุม.



คต. พระอาจารย์超

คนทำดีไม่น้อย เป็นทุกข์ เพราะการทำดีของตน  
ที่เม่ากล้าที่จะทำดีก็มี แต่คนที่ทำดีที่ยังเป็นทุกข์ตั้งกล่าว  
กี่ เพราะยังทำไม่ถึงความดีแห่งจิตใจของตนเอง จิตใจจึง  
ยังมีความยินดียินร้ายไปตามอารมณ์ที่มีมากจาก  
คนทั้งหลาย หากได้เลื่อนเท็นว่าเรื่องของคนทั้งหลายนั้น  
เป็นเรื่องของโลก ถ้าตนเองมีจิตใจมั่นคงไม่หวั่นไหว ก็  
ไม่ต้องเป็นทุกข์ เพราะเรื่องของคนอื่น

การปฏิบัติทำจิตใจของตนให้มั่นคงดังนี้ เป็นการ  
สร้างความดีให้แก่จิตใจ เป็นตัวความดีที่เป็นแก่นแท้ของ  
ความดีทั้งหลาย ซึ่งจะป้องกันความทุกข์ ภราห  
ภะเทือนใจได้ทุกอย่าง.



คต. พระอาจารย์超

ครั้ทชาความເຂົ້ອຂອງຄນັ້ນ ດ້າເຊື່ອພິດກີ່ເທົກນ  
ກໍາໄປໃນທາງພິດຄົ່ງທາງແລ້ວ ດ້າເຊື່ອຖຸກກີ່ເທົກນກໍາໄປ  
ໃນທາງທີ່ຖຸກຄົ່ງທາງແລ້ວເຊື່ອເບີກັນ ລະນັ້ນ ພຣະພູທີ  
ສາສນາຈຶ່ງໄດ້ສອນຍ້າໃຫ້ເຂົ້ອກຮົມ ມໍາຍດື່ງຄວາມຕື່ຄວາມ  
ຊ້ວາມມື່ຜົນທີ່ຜູ້ທຳຈະຕ້ອງເປັນຜູ້ຮັບ ເນື້ອເຂົ້ອຕັ້ງນີ້ແລ້ວ ກ່ຽວ  
ໄມ້ກໍາໄປໃນທາງຊ້ວໜ່ວີໃນທາງຂັ້ນຕາຍແນ.



คต. หลวงปู่ชา

การะในจิตใจ แม้จะเป็นเรื่องที่ดีนำประโพชน์ ที่  
เปรียบเหมือนก้อนทองเหมือนกัน ถ้าใจแบกไว้ไม่รู้จัก  
แบ่งแจกแจงจัดหน้าที่ปฏิบัติให้เบา ก็จะเป็นเครื่อง  
หนักใจ คนเราเป็นทุกข์ใจจนถึงเป็นโรคประสาท เพราะ  
ความหนักใจดังนี้มีไนน้อย คือมีแต่สุนเรื่องเข้ามา ไม่รู้  
จักแบ่งเบาให้แก่ตนเอง

อีกอย่างหนึ่ง ก้อนทองในใจคือทรัพย์ของคน  
ตรงหน้าเห็นชัดๆ หมายถึงก้อนทองที่ยกไม่ขึ้น เพราะ  
หนักมากเกินกำลัง ทรัพย์ของคนตรงหน้ามากนั้น แม้จะ  
น้อยก็หนักมากหยับยกไม่ขึ้น \*หากว่ามีเหมือนไม่มี ไม่  
เกิดประโพชน์แก่คนแก่ผู้อื่น.

\*หากว่า หมายถึง สรุปว่า



คต. หลวงปู่ชา

ที่ว่าถ้ามัวถือศีลธรรมจะอยู่ในหมู่คนไม่ได้ จะ  
ต้องหลบไปอยู่คนเดียวแน่น จึงติดไปเดียวแล้ว เพราะเมื่อ  
พิเคราะห์คุณตามเป็นจริงแล้ว กลับเห็นว่าจะต้องหลบไป  
อยู่คนเดียว เพราะไม่ถือศีลธรรมมากกว่า

คนที่อยู่ด้วยกันได้ เพราะถือศีลธรรมต่อกัน แม้  
หมู่ใจจะปลั้นคนอื่นก็ต้องไม่ปลั้นกันเอง จึงคุณกันเป็น  
หมู่อยู่ด้วยกันได้ แปลว่าต้องมีศีลธรรมต่อกันนั่นเอง.





คต. พระอาจารย์ชูรุ

ครั้ทมาที่ถูกต้องนั้นเกิดจากการศึกษาให้รู้ให้เข้าใจธรรมโดยถูกต้อง เมื่อมีความเข้าใจว่าพระพุทธเจ้าตรัสอย่างนั้นอย่างนี้ จะได้กินใจฉับได้เองว่าจริงหรือไม่เป็นสัจธรรมปลดอกหรือสัจธรรมจริง เที่ยบเหมือนว่าเป็นพระจริงหรือเป็นพระปลดอก.



คต. พระอาจารย์ชูรุ

ความดีที่จะให้สำเร็จการชันธนั้นก็ต้องใช้ปัญญาค้นหา คือวิธีขันธ์ที่จะไม่ต้องเบี่ยดเบี้ยนใคร เป็นความดีชั้นตรี ถ้าเป็นการชันธะนิคที่เกือบถูกเขาอีกด้วย โดยเฉพาะทำให้เขาซึ้งเป็นคนไม่ตีเดิกละความไม่ตีของเขา หรือกลับเป็นคนดี ก็นับว่าเป็นความดีชั้นโต ส่วนความดีชั้นนอก ก็คือความที่ที่ชันธะความชั้นของตนเอง.





คต. มหานัยก้าวชัต



คต. มหานัยก้าวชัต

อันความคื้นย่อมเป็นอาการ เป็นอิสระยศ  
 (ยกศีกความเป็นใหญ่) ของคนดี เพราะคนดีย่อมเห็น  
 ความคื้นแหลมเป็นยกหันยิ่งใหญ่ และย่อมพอกใจประดับ  
 ความดีเป็นอาการ จึงกล่าวได้ว่าความคื้นย่อมเป็น  
 อิสระภารณ์ของคนดี.

ความคื้น เกิดจากกรรม (การงาน) ที่ดี ตั้งที่  
 พระพุทธเจ้าได้ตรัสไว้ ความว่า คนเป็นคนดีเพราะกรรม  
 เป็นคนถ่อยกเพราะกรรม ฉะนั้น เมื่อจะเลิกกรรมที่ช้า  
 ผิด ทำกรรมที่ดีที่ชอบ ก็ได้เป็นคนดีแล้ว

แต่คนที่ทำกรรมช้าผิด แม้จะได้รับบัญญัติ (แต่งตั้ง)  
 ว่าดีอย่างไร ก็หาซึ่งว่าเป็นคนดีไม่ ผู้ที่รู้และคัดค้านเป็น  
 คนแรกก็คือตนนั้นเอง เกินไวแต่จะมีตาใจบอดไปเสีย  
 แล้ว ด้วยความหลงตนเองอย่างยิ่งนั้นแหล่งจึงจะไม่รู้.





คต. มหาภูมิจัง

บัญญัติ (คือการสมนติ แต่งตั้ง) นั้น มีเช่กความจริง ถ้ามีวัดลงในบทบัญญัติเดี่ย ก็จะไม่พบความจริง และจะเป็นคนคี่จริงก็ไม่ได้ คนคี่จริงทั้งปวงจึงเป็นผู้มีองค์ธรรมบัญญัติถึงความจริงที่เป็นสาระโดยแท้.



คต. มหาภูมิจัง

คนโน่นนั้น เมื่อยังยอมอาศัยปีญญาของคนฉลาดอยู่ ก็ยังพอรักษาตนอยู่ได้ แต่เมื่อโง่เกิดความฉลาดขึ้นมาเมื่อใด ก็เกิดภัยติเมื่อนั้น และเมื่อก็ทรงคราวับขันธ์ จะแสดงวิชาเอง คนโน่ก็จะต้องแสดงโง่ของมาจนได้ ฉะนั้น ถึงอย่างไรก็สู้หาวิชาใส่คนให้เป็นคนฉลาดขึ้นเองไม่ได้ ทั้งคนคี่มีวิชา ถึงจะมีรูปร่างไม่ดี ก็จะต้องได้ดี ในที่สุด.



คต. หลวงปู่จิตต์

มิตรเป็นเรื่องสำคัญของบุคคล และบุคคลของมิตร ก็คือธรรมที่พึงอบรมให้มีอยู่ในจิตใจ เพราะธรรมย่อม เป็นมิตรประจำตน ไม่มีพรากออกไปจากตนได้ กับย่อม ช่วยตนอยู่เสมอ

แต่เมื่อว่าถึงบุคคลด้วยกัน มิตรที่ดีเป็นผู้พึง ประรณา ทั้งในเวลาปกติ ทั้งในเวลาศักขัน ลักษณะ ของมิตรที่ดีประการหนึ่งอันจะขาดเดียวมิได้ ก็คือปัญญา มิตรผู้มีปัญญา ย่อมจะสามารถให้คำแนะนำที่ถูกต้องให้ เกิดประโยชน์ ปราศจากโทษ ส่วนมิตรที่ขาดปัญญา แม้ จะประณานาดี ก็เหมือนมุ่งร้าย.



คต. หลวงปู่จิตต์

การที่จะให้ใครช่วยเหลือทำอะไร ต้องเดือกดูที่ นี่ปัญญา ที่รู้จักผิดถูก ควรไม่ควร มิใช่ว่าถ้าเขามุ่งดี ประณานาดีแล้ว เป็นมอบการงานให้ทำเรื่อยไป เพราะ ถ้าเป็นคนขาดปัญญา แม้จะทำด้วยความตั้งใจช่วยจริง แต่ก็อาจจะทำการที่เป็นโทษแม้อย่างอุกฤษ្សก็ได้.



คต. หลวงปู่จตุล



คต. หลวงปู่จตุล

คนมีบุญนั้น บุญย่อมคงอยู่องที่จะเข้าข่ายอยู่แล้ว เพียงแต่เปิดโอกาสให้เข้าช่วย คือเปิดใจรับนั้นเอง การเปิดใจรับก็คือเปิดอารมณ์ที่หันหัวออกเดี่ยวนี้ซึ่งขณะหนึ่ง ด้วยสติที่กำหนดทำใจตามวิธีของพระพุทธเจ้า เมื่อบุญได้โอกาสพรั่งพรูเข้ามาถึงใจ หรือโผล่ขึ้นมาได้แล้ว จิตใจจะกลับมีความสุขอย่างยิ่ง อารมณ์ทั้งหลายที่เคยเห็นว่าต้องร้ายก็จะกลับเป็นเรื่องธรรมดาโดย.

โลกธรรม อันหมายถึงเรื่องราวที่เกิดให้เกิดสุข เกิดทุกข์ที่ขอบใจหรือไม่ขอบใจ บางคราวก็มีนา闷ื่อน น้ำท่วมที่เรียกว่าอุทกภัย

อันที่จริง ทั้งความสุขทั้งความทุกข์เป็นอุทกภัย เมื่อกัน กัน ถ้ามีสิ่งที่เป็นເກະเป็นที่พึงของใจต้องได้ก็ไม่เดือดร้อน การทำใจก็คือการให้เป็นເກະที่พึงของใจนี่เอง คนมีบุญก็คือคนที่มีເກະของใจตี ที่ได้สร้างสมมาแล้ว และกำลังสร้างสมอยู่.



คต. หลวงปู่จิตโตธรรมชาติ

ธรรมที่พระพุทธเจ้าสอนไว้มีประโยชน์แก่ผู้ปฏิบัติในการดำเนินชีวิตทุกอย่าง แต่จะต้องมีความเข้าใจในหมายและรู้จักใช้ปฏิบัติให้เหมาะสม ฉะนั้น ผู้ที่เข้าใจพระพุทธศาสนาดี ย่อมจะปฏิบัติธรรมได้อย่างเหมาะสม จะไม่จนทั้งทรัพย์ภายนอกทั้งทรัพย์ภายใน ดังที่มีตัวอย่างอยู่ไม่น้อย ไม่ต้องพูดถึงทางธรรม แม้ทางโลกโดยตรง เช่นการค้า ถ้าดำเนินไปอย่างไม่เข้าใจไม่คาด ก็ขาดทุนเสียหาย.



คต. หลวงปู่จิตโตธรรมชาติ

ขันเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแก่ชีวิต มีอยู่เป็นอันมากที่บังเอิญเกิดขึ้นโดยไม่รู้ไม่คิดมาก่อน แต่เมื่อเป็นเหตุการณ์ที่จะต้องเกิดก็ต้องเกิดจนได้ ถ้าหากไม่ยอมดูเหตุการณ์ต่างๆ เหล่านั้นอย่างของเด่นๆ ไม่จริงจัง ก็ไม่เกิดทุกชีวีเดียวร้อน หรืออาจจะเกิดบ้างก็เกิดอย่างเด่นๆ ถ้าจะหนีเหตุการณ์เสียบ้าง ก็เหมือนอย่างไปเที่ยกละน หรือไปพักผ่อนเสียครั้งคราวหนึ่ง.





คต. หลวงปู่จิตต์ธรรม

เรื่องว่าอะไรสมควรอะไรไม่สมควรนั้น ถ้าคนเรา มีสติรู้จักตนตามเป็นจริง ไม่หลงตนไม่ลำเอียงแล้ว ก็รู้ ได้โดยไม่ยาก บางที่หลอกคนอื่นได้ แต่หลอกตนเองหา ได้ไม่ เช่น คนที่รู้อยู่ว่าตนเองเป็นอย่างไร แต่เที่ยบพูด โข้อวัดคนอื่นว่าวิเศษต่างๆ แต่บางที่หลอกตนเองให้ หลงไปสนใจ แต่หลอกคนอื่นไม่ได้ เช่น คนที่หาให้มี ความวิเศษอันใดไม่ แต่เข้าใจตนเองว่าวิเศษแล้วแสดง ตนเช่นนั้น ส่วนคนอื่นเขารู้ว่าเป็นอย่างไร จึงหัวเราะเอา

หากได้มองดูความเป็นไปต่างๆ กันของคนใน ทางที่น่าหัวเราะดังนี้ ก็น่าจะมีทุกข์น้อยลง แต่การมอง ดูคนอื่นนั้นถูมองดูตนเองไม่ได้ เพราะตนเองต้องรับผิดชอบต่อตนเองโดยตรง.



คต. หลวงปู่จิตต์ธรรม

คนเรานั้น นักจากจะมีปัญญาแล้ว ยังท้องมี ความคิดอีกด้วย จึงจะເຫັນວຽດໄດ້ຈາກອັນຕາຍຕ່າງໆ ໃນໂດຍ ວິສີຍຂອງບັນທຶກຄືອຳນວຍທີ່ຈະດາວັນນີ້ ບໍ່ມີໄໝແພໍ ທີ່ຮູ້ອັບຈານຕ່ອຫຼຸກຮຽນທີ່ຫັງຫລາຍທີ່ຮັດຮຶ່ງເຂົ້າມາ ບໍ່ມີໃຊ້ ความคิดຄືລື່ມດາຍເຫັນວຽດປົດປັດກັບຈານໄດ້ ແລະເປັນ ພຣະມາດທີ່ຄູນຈະດາວັນກ່າຍໆຄົມເຂາຫະຄນທີ່ຈະດາວັນນີ້ຍົກກ່າ ໄດ້.



คต. พระอาจารย์ฉิม

ความฉลาดนั้น ป้อมเกิดจาก การใช้ความคิด  
ประกอบด้วยปัญญาอีกคน คนที่ฉลาด อย่างต่ำป้อมจะ<sup>จะ</sup>  
คิดเข้าเปรียบคนอื่น คิดข่มเหงคนร้ายต่อกันอื่น

แต่คนที่มีความคิดอย่างถูกต้อง อันเป็นความ  
ฉลาดที่แท้ ป้อมจะไม่เข้าเปรียบหรือคิดข่มเหง  
เบียดเบี้ยนใคร แต่ในขณะเดียวกันก็ไม่ยอมให้ใครข่มเหง  
ได้สำเร็จ ก็คือว่าไม่คิดเบียดเบี้ยนใครด้วย ไม่ยอมให้ใคร  
เบียดเบี้ยนได้ด้วย จึงเป็นคนที่เรียกว่าฉลาดเต็มที่ ส่วน  
คนที่ยอมให้เข้าชื่องเบียดเบี้ยนนั้น น่าจะเรียกว่า  
ฉลาดครึ่งเดียว หรืออาจไม่ฉลาดก็ได้.



คต. พระอาจารย์ฉิม

คนที่อ่อนแอด ป้อมแพ้อุปสรรค่ายๆ ส่วนคนที่  
เข้มแข็ง ป้อมไม่ยอมแพ้ เมื่อพบอุปสรรคก็แก้ไขไปรักษา  
ภาระงานหรือลิงมุ่งจะทำไว้ด้วยจิตใจที่มุ่นนั่น ถืออุปสรรค<sup>จะ</sup>  
เหมือนอย่างสัญญาณไฟแดงที่จะต้องพบเป็นระยะ ถ้า  
กด瓦จะต้องพบสัญญาณไฟแดงตามถนนซึ่งจะต้องหยุด  
รถ ก็จะไปช้างใหญ่ไม่ได้ แม้ในการดำเนินชีวิตก็ฉันนั้น  
ถ้ากด瓦จะต้องพบอุปสรรค ก็ทำอะไรไม่ได้.



คต. พระอาจารย์ชิตโต

ธรรมคติผู้เป็นปุถุชน ความประณاةต้องการป่องบังเกิดขึ้นให้เสมอ วิธีปฏิบัติที่ถูกต้องก็คือ เมื่อความประณاةต้องการเกิดขึ้นเมื่อใด ให้ทำสติพิจารณาใจตนเองอย่างผู้มีปัญญา อป่าคิดเอาเองว่าใจเป็นอย่างไร จะต้องพบความจริงแน่นอนว่าใจเป็นทุกชี๊ ใจเราร้อนด้วยความกำหนัดความประณاةต้องการที่เกิดขึ้นนั้น ใจจะไม่สงบเย็นตัวอย่างเดียวความประณاةต้องการที่เกิดขึ้นโดยเด็ดขาด

วิธีตับความประณاةต้องการ ก็คือ หัดเป็นผู้ให้บ่อyle ให้เสมอ การให้กับการการตับความประณاةต้องการจะเกิดขึ้นพร้อมกันเสมอ ถ้าการให้นั้นเป็นการให้เพื่อเป็นการลดกิเลสก็ความโลภในใจน ไม่ได้เป็นการให้เพื่อหวังผลตอบแทนที่ยิ่งกว่า.



คต. พระอาจารย์ชิตโต

ความดีนั้นเพื่อให้ได้สมดังความประณاةต้องการ มิใช่ความสุข มิใช่ความสงบ แต่เป็นความทุกชี๊ เป็นความร้อน เป็นความกวนวาย มีคนเป็นจำนวนไม่น้อยที่ทั้งชีวิตไม่ได้พบความสุขความสงบเลย เพราะมักปล่อยใจให้เป็นทาสของความโลภ ไม่รู้จักทำสติพิจารณาให้เห็นโทษของความโลภ แล้วพยายามจะเลี่ยดับเสีย.



คต. หลวงปู่จตุจัลโล

สมัยนี้มีผู้ชอบกล่าวว่า เงินไม่มี เกียรติไม่มี นั้น  
ไม่ใช่ความถูกต้อง เป็นความรู้สึกของคนบางคนเท่านั้น  
คนบางคนที่มีความเห็นผิดเป็นชอบเท่านั้นที่จะมีความ  
รู้สึกว่า คนไม่มีเงินเป็นคนไม่มีเกียรติ

เงินกับเกียรติมิใช่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน มิใช่  
เป็นสิ่งที่แยกจากกันมิได้ คนไม่มีเงินแต่มีเกียรติก็มีอยู่  
ความสำคัญอยู่ที่ว่า เงินที่มีหรือที่ได้มานั้นเป็นเงินที่จะ  
ทำให้เกียรติยศซึ่งเดียงส์ไปหมดไปหรือไม่ ควรจะ  
พิจารณาให้รอบคอบในเรื่องนี้ โดยเฉพาะผู้ที่ยังคำนึงถึง  
ชื่อเสียง เกียรติยศ ของตนและของวงศ์ครรภุณ.



คต. หลวงปู่จตุจัลโล

ทุกคนต้องการความสุขความสบายนิ่งทั้งกันทั้ง  
นั้น แต่ทุกคนก็ยังไม่ได้รับสิ่งที่ต้องการ เพราะใจยังมี  
ความปรารถนาต้องการหรือความโถงน้ำใจแหล่งอยู่เป็นอัน  
มาก โดยที่ไม่พยายามทำให้คนอื่นลง เห็นจะดีกว่ามิได้  
คิดให้ประจักษ์ในความจริงว่า ความโถงคือเหตุใหญ่  
ประการหนึ่งซึ่งนำให้ทุกชีวิตรู้สึก ให้ไม่มีความสุข  
ความสบายนิ่งอยู่อย่างมากทั่วไปในทุกวันนี้ แม้ทำสติ  
พิจารณาให้ดี จะเห็นได้ไม่ยากนัก.



คต. พระอาจารย์超

ผู้มีธรรมดือเหตุผลเป็นสำคัญเสมอ ไม่กว่าใจจะทำผิดมาแล้วมากันน้อยเพียงไหน หากเห็นเหตุผลที่กระทำไปเข่นนั้น จักอภัยให้ได้อย่างง่ายดาย

การตั้งใจจริงที่จะไม่กรอง พร้อมกับใช้ปัญญาหาเหตุผลมาประกอบเพื่อไม่ให้เกิดความกรอง ก็คือความตั้งใจจริงที่จะเข้าใจเหตุผลความจำเป็นของคนอื่นที่ทำสิ่งอันชัวนให้กรอง และเมื่อเห็นเหตุผลความจำเป็นของเขาแล้ว ก็จะอภัยให้ได้ ไม่กรอง

การฝึกใจไม่ให้กรอง จึงเท่ากับเป็นการฝึกให้อภัยในความผิดของผู้อื่น ไม่กว่าจะเป็นผู้ที่รู้จักหรือไม่รู้จักก็ตาม.



คต. พระอาจารย์超

ผู้ให้อภัยง่าย ก็คือผู้ไม่กรองง่ายนั้นเอง ตั้งนั้นผู้ที่ประณานจะฝึกจิตให้ไม่กรองง่าย จึงควรต้องฝึกตนให้เป็นผู้มีเหตุผล เศรษฐเหตุผล นั้นคือให้คิดหาเหตุผลเพื่อให้เกิดความเห็นอกเห็นใจผู้ที่คนอยากจะกรอง เมื่อเห็นอกเห็นใจด้วยเหตุผลแล้ว จะได้ไม่กรอง จะได้อภัยให้ในความผิดพลาดหรืออบกพร่องของเขา กล่าวอีกอย่างหนึ่ง ก็คือ ให้คิดหาเหตุผลเพื่อให้เกิดเมตตาในผู้ที่คนอยากจะกรองนั้นเอง.



คต. มหาມุนีธรรมชั้น๑

การเพ่งคุณขึ้นทำให้ตนเองไม่เป็นสุข แต่การเพ่งคุณใจตนเองทำให้เป็นสุขได้ แม่กำลังโกรธมาก หากเพ่งคุณใจตนเองให้เห็นว่ากำลังโกรธมาก ความโกรธก็จะลดลง เมื่อความโกรธน้อย หากเพ่งคุณใจตนเองให้เห็นว่า กำลังโกรธน้อย ความโกรธก็จะหมดไป

จึงกล่าวได้ว่า ไม่ว่าจะมีอารมณ์ใดก็ตาม โลกหรือโกรธหรือหงส์ก็ตาม หากเพ่งคุณใจตนเองให้เห็น อารมณ์นั้นแล้ว อารมณ์นั้นจะหมดไป ได้ความสุขมาแทนที่ ทำให้มีใจสบายนะ.



คต. มหาມุนีธรรมชั้น๑

เมตตากรุณานี้เป็นความรู้สึกของคนข้ามกับความโกรธ การเรวิญญาณตัว จึงเป็นการแก้ความโกรธที่ได้ผลผู้เจริญเมตตาอยู่เสมอเป็นผู้ไม่โกรธง่าย ทั้งยังมีจิตใจเยือกเย็นเป็นสุข ด้วยอำนาจของเมตตาอีกด้วย.



คต. มหานัยก้าวชื่อ



คต. มหานัยก้าวชื่อ

กิเลสเป็นโรคร้ายทางจิตที่มีให้ร้ายน้อยไปกว่าโรคร้ายทางกายที่ร้ายที่สุด จากล่าว่าว่าโรคร้ายทางใจมีโทษร้ายแรงยิ่งกว่าโรคร้ายทางกายก็ไม่ผิด เพราะผู้ชายไปจริงๆ ตัวย่อมเป็นโรคร้ายทางกายแน่นอน ดีก่อผู้ที่ติดแผลในทางซึ่งเดียวและคุณงามความดีตัวย่อมเป็นโรคร้ายทางใจ.

การไคร่คរવญหาเหตุผลในเรื่องความคิด ก็คือการใช้ความคิดไคร่คរવญพิจารณาหาเหตุผลว่าทำอะไรจึงคิดเช่นนั้น อย่าทำให้คิดเช่นนั้น ขณะที่ใจไปคิดหาเหตุผลเช่นนี้ ความคิดเดินอันเป็นเหตุให้เกิดอาการนั่นกิเลสโดยตามจะดูความแรงดัง เมื่อความคิดนั้นลดความแรงลง ผลอันเกิดจากความคิดนั้นก็จะลดความแรงลงด้วย เพราะอาการนั่นกิเลสมีโถวกรหลงเป็นต้นเป็นผล ความคิดเป็นเหตุ.



ສຕ. ພະຍົກພະຈິຕ



ສຕ. ພະຍົກພະຈິຕ

ความคิดนั้น ไม่ใช่ความคิดดีหรือความคิดชั่ว  
เมื่อคิดขึ้นแล้วจะไม่ลบหายไปจากจิตใจ ความคิดดีก็จะ  
ฝังลงเป็นพื้นฐานที่ดี ความคิดชั่ว ก็จะฝังลงเป็นพื้นฐาน  
ที่ชั่ว คิดดีนานก็จะฝังลงเป็นพื้นฐานที่ดีมาก คิดชั่วนาน  
ก็จะฝังลงเป็นพื้นฐานที่ชั่วมาก การพยายามควบคุม<sup>๑</sup>  
ความคิดให้ถูกต้องได้เสมอ เป็นสิ่งควรทำด้วยกันทุกคน.

การแก้ໂທສະໄໝ ที่เท่ากับแก้ความผูกໂกรหรือผูก  
เกรี๊ด เป็นการสร้างอภัยทานขึ้นแทน อภัยทานก็คือการ  
ยกโทษให้ คือการไม่ถือເเอกสารມີດหรือการล่วงเกิน  
กระทำการทั้งว่าเป็นโทษ อันอภัยทานนี้เป็นคุณแก่ผู้ให้  
ยิ่งกว่าแก่ผู้รับ.



คต. พ.ญ. ญาณสัจ

การได้มาซึ่งสิ่งของหรือทรัพย์สินใดๆ ก็ตาม  
ด้วยวิธีอันมิชอบ นับเป็นการได้ที่ไม่คุ้มเสีย เพราะสิ่ง  
เหล่านั้น เมื่อถึงเวลาเก็บต้องหมกสิ้นไปตามธรรมชาติ แต่  
ความเสียหายอันเกิดจากการทุจริต บ่อมจะคงอยู่.

# សំណង់ទៅទៅ



បានទិន្នន័យគឺត្រូវការពិនិត្យដែលមានការងារ  
យ៉ាងខ្សោយ ដើម្បីបានការងារដែលស្ម័គ្រប់  
យ៉ាងខ្សោយ ដើម្បីបានការងារដែលស្ម័គ្រប់  
យ៉ាងខ្សោយ ដើម្បីបានការងារដែលស្ម័គ្រប់

ភេទ. អរគុណ ឌីជីថល

